



ՄԻՈՆ

ԼԹ. ՏԱՐԻ-ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

ԿՐՈՆԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ՊԵՏՏՕՆԱԹԵՐԹ ԵՐՈՒՍԱԿԵՄԻ ՀԱՅ ՊԵՏՐԱՐԳՈՒԹԵԱՆ
«ميون» مجلة ارمينية شهرية ، دينية ، ادبية ، ثقافية .

"SION" ARMENIAN MONTHLY OF RELIGION, LITERATURE, PHILOLOGY.

1965

Յուլիս

Թիւ 7

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀՈՒՆՁՔԸ

Սփիւռքի բոլոր կողմերը տարածուած Հայ դպրոցները տարի մը եւս բոլորեցին ներկայ ամսուն. տարի մը՝ լի իրազոր-
ծումներով, յոյսերով եւ բազմաթիւ խոչընդոտներ ու դժուարու-
թիւններ յաղթահարելու անյուսահատ կամքով:

Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան հովանիին տակ ի-
րենց գոյութիւնը շարունակող եւ Յորդանանի մեր դպրութիւն հա-
յապահպանման դիւտուր ազդակնկատող Ս. Թարգմանչաց Երկ-
րորդական Վարժարանն ու Ամմանի Իւզպաշեան-Կիւլպէնկեան
Նախակրթարանը եւս յաջողութեամբ իր աւարտին բերին դպրո-
ցական 1964-1965 տարեշրջանը:

Ի դին բարոյական եւ նիւթական գոհողութիւններու պահ-
ող զոյգ այս վարժարանները, շնորհիւ երկու ազգապարծան
կազմակերպութիւններու՝ Հ. Բ. Ը. Միութեան եւ Գ. Կիւլպէնկե-
ան Հիմնարկութեան, ինչպէս նաեւ զանազան այլ մարմիններու
եւ անհատներու կողմէ եղած պարբերական նուիրատուութիւն-
ներու, կրցան տարի մը եւս շարունակել այն էական ու ազգա-
նըպաստ գործը՝ որ Հայ դպրոցինն է արտասահմանի մէջ:

«ՄիՈՆ»ի ներկայ թիւին մէջ երեւոյող տեղեկագիրները
այս դպրոցներուն, իրենց միամեայ յաջող գործունէութեան ճշը-

գրիտ եւ խանդավառող պատկերը ըլլալէ աւելի՝ են ապացոյցը թէ ուրիշ երկիրներու կարգին՝ հոս եւս Հայը իր ապագան եւ որպէս ազգային ամբողջութիւն ապրելու տենչը հիմնաւորած է մեր վարժարաններուն վրայ:

Ուրախութեան եւ խանդավառ խոհերու առիթ մը կը հանդիսանան երկու վարժարաններու այս տարեշրջանի. հունձքը կազմող շրջանաւարտները, որոնք, ամենայն ապահովութեամբ, իրենց տարիներու տքնաջան ուսումնական աշխատանքներուն հետ ու առնթիւն՝ առած են ըստ մեր ցեղային հոգեբանութեանէն, նկարագրէն եւ առաքինութիւններէն: Այս ապահովութեան գիտակցութիւնն է որ մեզ կ'ընէ ինքնավստահ՝ ըսելու թէ անոնք, ինչպէս գիրենք նախորդող շրջանաւարտները, կեանքի ասպարէզ կը մտնեն առանց կասկածներու եւ երկընտրանքներու, օտար ազդեցութիւններու գէժ պայքարելու ամենէն անհրաժեշտ պատրաստութեամբ:

Այլապէս ամենակարեւոր եւ վճռական դեր մը կը կատարէ Սրբոց Յակոբեանց Մայրավանքի Ժառանգաւորաց Վարժարանն ու Ընծայարանը, որ, անմիջական հովանաւորութեանն ու հսկողութեանը տակ Սուրբ այս Աթոռին, Հայաստանեայց Եկեղեցիի բազմազան պէտքերուն եւ պահանջներուն գոհացում կու տայ:

Վերջին յիսնամեակին մանաւանդ, աշխարհի չորս անկիւնները տարածուած մեր ազգակիցներուն հոգեւոր կեանքի պահանջները գոհացուած են առաւելաբար Երուսաղէմի Ընծայարանի շրջանաւարտներով, որոնք, իբր թեմակալ Առաջնորդ կամ պարզ հոգեւոր հովիւ փոքրաթիւ ծուխերու, Եկեղեցին դարձուցած են հաւատքի եւ ազգային ոգիի պահպանման ներշնչարան մը: Ու տակաւին, արտասահմանի մեր հանրային կեանքին մէջ իրենց կարեւոր տեղը գրաւած են Ժառանգաւորաց Վարժարանի շրջանաւարտներ կամ նախկին սաներ, որոնք իրենց մտաւորական պաշարն ու աշխատելու կամքը ի սպաս դրած են դպրոցին, թերթին կամ մշակութային եւ միութենական զանազան ձեռնարկներու:

1964-1965 ուսումնական տարեշրջանի վերջաւորութեան, չորս սաներ աւարտած ըլլալով Ժառանգաւորաց Վարժարանի քառամեայ ընթացքը՝ Ամենապատիւ Պատրիարք Ս. Հայրը Շարաթ, 31 Յուլիսին անոնց շնորհեց ուրար կրելու արտօնութիւն. անոնք կը պատրաստուին շառաշիկայ տարեմուտին անցնիլ Ընծայարանի բաժին: Միաժամանակ Ամեն. Պատրիարք Ս. Հայրը նոյն օրը սարկաւազութեան աստիճան շնորհեց երեք տիրացուներու, եւ Կիրակի, 1 Օգոստոս, Վարդավառի տօնին, կուսակիցն արեւելայ ձեռնադրեց Ընծայարանի բաժինը աւարտած աւագ սարկաւագ մը:

Միամեայ չրջանի մը փակումէն վերջ եւ նախքան յաջորդ վերամուտը, ամառնային հանդիստի այս չրջանին, անհրաժեշտ է խմբային խորհրդակցութիւններով, հրապարակային քննարկումներով եւ թերթերու էջերէն քննել մեր անհամար վարժարաններուն նիւթական եւ ուսումնական վիճակը եւ փնտռել բոլոր այն կարելիութիւնները որոնք կրնան այդ ուսումնարաններուն գոյութիւնը դարձնել աւելի՛ արդիւնաւոր եւ օգտակար:

Եթէ մինչեւ վերջին տարիները տակաւին կային անորոշութիւններ Հայ դպրոցի առաքելութեան ու նպատակին շուրջ, առնոք այժմ փարատած են վերջնականապէս, եւ տարագիր Հայ զանգուածին համար մեր ուսումնարանները այն օճախներն են, որոնցմէ նե՛րս միայն կարելի կ'ըլլայ ծաղկող սերունդին ներշնչել Հայ հոգիի բոլոր առաքինութիւններն ու նկարագրերը:

Բարեբախտութիւն մըն է եւ վերեւ ակնարկուած պահանջի զգացողութեան դրական արդիւնք այն իրողութիւնը՝ որ դարձեալ անցնող վերջին տարիներուն, Հայ վարժարանները դրուած են նիւթական աւելի բարեկեցիկ վիճակի մէջ. ու ասիկա շնորհիւ անոր՝ որ զանազան կազմակերպութիւններ եւ միութիւններ, մասնաւոր՝ Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկայէն, սկսած են ըստանձնել արտասահմանեան դպրոցներու նիւթականին հայթայթումը: Այսպէս, այլեւս գրեթէ ձերբազատ դրամական նեղ ու ճնշող կացութիւններու մտահոգութենէն, դպրոցներու վարիչ մարմիններն ու դաստիարակ-ուսուցիչները աւելի դիւրաւ եւ աւելի երկար ժամանակ տրամադրելով առիթը ունին զբաղելու հայ սոցիոլոգիկութեան եւ մանաւանդ՝ հայեցի դաստիարակութեան հրատապ հարցերով:

Իսկ խորհրդակցութիւններու առաջին եւ ամենէն կարեւոր խնդիր պէտք է նկատուի, ըստ մեզի, Հայերէնի լրիւ ուսուցման հարցը: Պէտք է խոստովանիլ որ կամայ թէ ակամայ՝ անխուսափելիօրէն Հայերէնը տարիներէ ի վեր ետ կ'երթայ դպրոցներուն մէջ ու նոր սերունդի չրթունքներուն վրայ: Փնտռել պատճառները այս վտանգաւոր կացութեան եւ արագ ու անմիջական միջոցառումներու դիմել՝ սրբազան պարտքն է բոլոր անոնց, որոնց յանձնուած է պարտականութիւնը դպրոց յաճախող պզտիկները Հայ ոգիով մեծցնելու: Որովհետեւ մենք խորապէս կը հաւատանք որ Հայերէն հինաւուրց լեզուն, ըլլալէ առաջ մարդոց միջեւ յարաբերութեան միջոց մը, է՛ եւ կը մնա՛յ նախապայմանօրէն այն ամենասուրբ աւանդը՝ որ իբրեւ Հայ ապրելու եւ բարձրանալու մեր յոյսը կը խորհրդանշէ, մեր կա՛մքը, մեր անդրդուելի փզի՛ն ու հաստատակամութիւնը:

Եւ ճիշդ յանուն այդ լեզուին ու անով գոյութեան իրաւունք ստացող ազգութեան՝ պէտք է ըլլայ համազգային ու միակամ, որպէսզի անթիւ գոհողութիւններու եւ տքնալման անհատնում աշխատանքի բարերար արդիւնքը իր ազդեցութիւնը տարածէ ամէն տեղ ու բոլորին վրայ անխտիր, ի փառաւորութիւն մեր Ժողովուրդին:

- Ա. Գ.